

INDEPENDENT.NU's FILMSKOLA
FOTOGRAFERING -
en terminologi

av Johannes Runeborg

Du står på inspelningsplatsen, har inget storyboard ritat, en kameraman som vill veta var kameran ska stå, och en pockande panik som nosar dig i nacken och säger att "du kommer inte få ihop det här i klippbordet!"

Då är denna guide över olika typer av bilder bra att ha.

Varsågod, bli inspirerad!

Etableringsbild

Här etablerar vi miljön i en extremt vid bild "på håll".

Helbild

En människa filmad från fötterna upp till hjässan.

Halvbild

En person filmad från midjan och upp.

Närbild

En specifik detalj plockas in med kameran antingen ett ansikte filmat från halsen upp till hjässan, eller - om det är fråga om en extrem närbild - ett öga, en svettdroppe i pannan e.dyl.

Fågelperspektiv

Kameran befinner sig ovanför objektet.

Grodperspektiv

Kameran befinner sig under objektet.

Subjektiv kameravinkel

Kameran filmar ur en persons synvinkel, kameran "är" en persons ögon.

Objektiv kameravinkel

Kan anses vara en "förlängning" av den vanliga, betraktande kameran, och en hybrid med den Subjektiva kameravinkeln. I detta fall handlar det om en kamera som följer ett skeende och känns som om den är en nästan fysisk betraktare utan att vara det. Ännu tydligare blir det då en aktör plötsligt tittar in i kameran/mot åskådaren. Se t.ex. "Breaking the waves" där Emily Watson ser på oss ett par gånger. Eller inledningen på "Spelaren" som känns handkamera och där Timm Robbins under tagningens slut ser upp, in i kameran som då "ryggar tillbaka".

Handkamera

Kameran hålls i handen. Används antingen för att få mer rörlighet och flexibilitet i arbetet som vid nyhetsreportage-arbete, att skapa en "subjektiv" känsla, eller att helt enkelt skapa ett "rufft stuk".

Zoom

På mekanisk väg kommer man närmare/längre ifrån objektet genom att vrida på objektivet, från helbild till halvbild, från närbild till helbild osv.

Tilt

Kameran "vippar" i höjdlid, så att den från att ha varit riktad uppåt går till att vara riktad neråt, man filmar uppifrån och ner eller tvärtom, t.ex. närbild från huvudet ner till fötterna.

Panorering

Kameran vrids runt sin egen axel i sidled, t.ex. följer med en bil som åker förbi på en väg.

Åkning

Kameran rör sig, bokstavligt talat, mellan två punkter. Kan ske antingen med en åkvagn på hjul eller räls, på en kran placerad på en arm, eller på ett fritt arbetande "stativ" typ en steadicam.

Känningsbild

Uppnås då kameran är placerad så att något i förgrunden anas i bildkant. En klassisk thriller-vinkel då kameran "känner" ett hörn, ett staket, en sten eller vad du vill. Skapar en olustig klump i magen.

Oskärpa

Objektet, det man filmar, ligger i ofokus. D.v.s. är oskarp. Klantigt skulle många säga. Icke sa Nicke - snygg effekt säger independent.nu! Om någon står och pratar, men skärpan ligger någonstans bakom honom så är det bara att vänta - där kommer det snart att dyka upp något. Eller om en man känner sig yr i huvudet - filma hans point of view lite i oskärpa. Effektivt!

Skärpedragning

När skärpan ändras från att ligga t.ex. på en meters håll till tio meter. Från närbilden på ett ansikte i höger bildkant till en bil som kommer åkande borta i vänster bildkant.

Perspektivförskjutning

Ett hissnande kameratrick som den gode Hitchcock uppfann. Man kombinerar en åkning i djupled med en zoomning i motsatt riktning. Exempel: i filmen "Poltergeists" slutdramatik finns det en scen då mamman springer genom en kort korridor för att ta sig till barnkammaren och rädda sina barn. Men då hon springer in mot barnkammardörren känns det plötsligt som om korridoren växer och blir dubbelt så lång, som i en mardröm, och dörren försvinner bort ifrån henne. Kameran åker då helt enkelt in mot kvinnans rygg i en rasande fart samtidigt som den zoomar ut i samma hastighet. Då kvinnans storlek fixeras i bilden genom kombinationen inå/utzoom så dras perspektivet ut och bakgrunden - dörren - "åker bort" från henne.

Sluten bildlösning

Scenografera så att du kan hitta en bildbeskrivning där sceneriets olika rekvisita "innesluts" inom bildens ramar och därmed skapar en sluten känsla. Till exempel beskär du så att en bokhylla skapar en "vägg" i bildens ena sida, eller att en säng där två personer ligger fyller ut bilden och ramas in av bildens kanter. Här skapas en "stängd, kontrollerad värld".

Öppen bildlösning

Motsats till Sluten bildlösning. Här "sticker saker ut" ur bild och öppnar upp sceneriet. Här skapas en "öppen, mjukare värld".